

SEÇİMDEN SONRA İKTİSADİ VAZİYET

Haziran 2015 seçimlerinin ardından iktidar partisi tek başına iktidar olmak için gerekli çoğunluğu sağlayamazken muhalefette kalan partilerin sandalye sayısı koalisyon ihtimalini güçlendirmiştir. Ancak yazının kaleme alındığı ana kadar bu konuda herhangi bir ilerlemenin olmayışı ve seçeneklerin birer birer azaldığı süreçte ekonomik ve siyasi belirsizlik kendini artan bir şekilde hissettirmeye başlamıştır.

Seçim sonuçlarının açıklanmasının hemen ardından -hatta kısa süre öncesinden- başlayan sıcak para çıkışı ve beraberinde kurlar üzerinde oluşturduğu baskı gücünü tedricen yitirirken farklı evreleri olabilecek bir belirsizlik sürecinin ülke ekonomisine vereceği zarar aşikârdır.

Yüksek cari açık ve kısa vadeli borçların finansman ihtiyacı nedeniyle sermaye girişlerine çok fazla ihtiyacı olan ülke ekonomisinin hala tehlikeli sulara seyrettiğini söylemek kötümserlikten ziyade içinde bulunduğumuz ortamı ifade eden bir gerçek olarak görülmelidir. Yıllık büyüme rakamlarında son 15 yılda neredeyse %10 seviyelerini yakaladığımız dönemler de var, %5'e yakın küçüldüğümüz dönemler de. Söz konusu büyümenin büyük kısmının talep çekişli bir ekonomiden ve inşaat sektöründen kaynaklandığını istatistikler söylemektedir. Tüm bu gelişmelere rağmen kişi başına milli gelirden AB ve OECD ortalamasının halen çok altında yer almaktayız.

Ancak yer aldığımız gelişmekte olan ülkeler liginde kişi başına milli gelirden oldukça iyi bir durumdayız.

Diğer taraftan Türk Lirası'nın son birkaç yıl içindeki hızlı değer kaybı gerek dış ticareti gerekse ciddi miktarda yabancı para cinsinden özel sektör borcunun ödenmesini zora sokmaktadır. Bu noktada hükümet tarafından birçok

teşvik, destek, yardım gibi cesaretlendirici politika paketleri uygulamaya konulmuş olsa da kayda değer bir ilerleme olmadığı yine istatistiklerle sabit.

Türkiye'nin ana ticaret ortağı bilindiği gibi AB olup Birliğin yakın gelecekte ABD ile imzalayacağı TTIP anlaşması çerçevesinde ticaretimizin orta vadede olumsuz etkileneceğine dair senaryolar rağbet görmekte. AB dışında İran, Irak ve Rusya enerji ithalatımız nedeniyle yüksek dış ticaret rakamlarına ulaştığımız ülkeler. Ne var ki gerek bu ülkelerin gerekse Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi koşullar ticaretin maliyetini ciddi ölçüde artırmaktadır.

Peki, tüm bu gelişmeler karşısında ne yapmalı, çözüm nedir? Öncelikle kısa vadeli bir çözüm zor. Orta ve uzun vadeli düşünmek ve planlamak gibi bir alışkanlığımız da yok! Sanırım tek çözüm insan reformu! Diğer bir ifadeyle yetkin, nitelikli, bulunduğu ortamın, bölgenin ve küresel iş ortamının farkında olan, iyi eğitilmiş, güvenilir, ekip çalışmasına yatkın insanları iş başına getirmek, bunların ardından gelecek olanları da yetiştirmek için eğitim kurumlarında gerekli reformları şimdiden yapmak için kolları sıvamak.

Aksi takdirde Dünya Bankası, IMF, OECD, WEF tarafından yayınlanan raporlarda ülkemizin sıralamasını gördüğümüzde onlara sinirlenip kızmaya devam edeceğiz. Ancak kimse çıkıp yüzümüze gerçeği söylemeyecektir. Bizim görmemiz gerekiyor. Bu gerçekleri dile getirenleri susturarak değil, kazanarak çıkarız bu girdaptan. Aksi takdirde hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesi sadece hoş bir seda olur kulaklara.